

Cristòfol Soler ha dimitit. Això és l'únic clar que hi ha el divendres, dia 31, a migdia. El que segueixen són les claus per explicar el desencontre entre Cañellas i Soler. Com acabarà tot? Ningú no ho sap. Caldrà esperar.

La caiguda de Cristòfol Soler

El dilluns, dia 20, a les 11 del matí, les redaccions dels mitjans informatius rebien una trucada del gabinet de relacions informatives del Govern balear: "El president fa una roda de premsa d'aquí una hora, per presentar la reestructuració de l'administració autonòmica i del Govern". Reestructuració de l'administració i del Govern. Quasi res. No era una simple crisi de Govern. Era una vertadera revolució de tot l'aparell burocràtic en peu des del 1983, creat per Gabriel Cañellas.

Va sobtar, d'entrada, la premsa a convocar la conferència de premsa. Era com si s'hagués fet tot en secret. Com aquelles apostes que ningú no s'espera, que per la seva contundència i el factor sorpresa deixen tothom bocabadat i sense capacitat de resposta. L'atreuït apostador guanya, davant la perplexitat dels altres jugadors. Així ho va fer Soler. Però no devia haver comptat que a la mateixa taula de pòquer també s'asseia un experimentat "tafur del Mississipi" a qui ningú no sorprèn: Gabriel Cañellas.

Vint-i-sis hores després de la trucada de dilluns, prop de la una del migdia del dimarts, una nova trucada. "El president fa una roda de premsa d'aquí uns 5 o 10 minuts". "Què passa?" "Vine aviat, que és molt important" "Però què passa?" "El president podria haver dimitit".

Eren les 14.45 quan Soler apareixia a la Capella del Consolat de Mar on els presidents solen fer les conferències de premsa i els governs prenen possessió. Com que

aquell dia, a les 19.30, estava prevista la presa de possessió del nou govern, no hi havia cadires ni taules. Tot estava preparat per a l'acte protocolari de l'horabaixa. Un acte que mai no es va produir. La Capella era plena de periodistes, la majoria suant molt perquè havien arribat corrent des de les respectives redaccions. El president va aparèixer amb una cara que no dei-

El desencontre entre Gabriel Cañellas i Cristòfol Soler ve per molts motius i no solament per la política lingüística.

xava dubtes: havia dimitit. Procurava posar semblant tranquil i fins i tot somrient. Dret davant un micròfon, va fer una comunicació oficial: "El president del Parlament i la vice-presidenta del Govern m'han informat d'una reunió del meu grup parlamentari, a la qual no he estat convocat, i precisament per això no hi he assistit, a la qual hi ha hagut una votació sobre les línies d'actuació del Govern i de la meua persona. El resultat de la votació, segons em comuniquen, és de 10 vots en contra, 4 vots en blanc i 4 a favor. Com és

lògic, davant una situació com aquesta, el que crec que cal en primer lloc és mantenir els principis ideològics i els principis democràtics. Jo sempre he mirat amb molt de respecte la democràcia anglesa, i sé que quan els diputats conservadors o laboristes en un determinat moment retiren internament la confiança al primer ministre, el normal en aquest cas és que el primer ministre dimitiesqui. En una democràcia crec que les coses s'han de fer així. No desig, per aquesta terra que tant estimo, una *cantabrització*. Crec que una persona com jo, que estima tan profundament aquesta terra, i que al mateix temps creu profundament en la democràcia, un dia com avui ha d'actuar d'aquesta manera". Soler no va donar possibilitat de preguntes i es va retirar. Havia començat deu mesos abans fent un discurs d'investidura que, per a molta gent, significava una dignificació del càrrec. En el moment de l'acomiadament va demostrar el mateix sentit institucional.

Pràcticament al mateix temps que Soler anunciava la seva dimissió, el grup parlamentari del PP acabava la reunió. Hi havia hagut crits, plors —de la vice-presidenta Estaràs—, nervis..., però quan va acabar tot els canyellistes i vergeristes no podien dissimular la satisfacció. Tot eren rialles i abraçades. "Ja està tot arreglat".

El desencontre. Cañellas va forçar i dirigir la convocatòria de la reunió del grup parlamentari que va censurar Soler. Per què? Ofi-

JOAN CELIÀ

cialment perquè Soler anava “massa per lliure” i no “consultava suficientment amb el partit i el grup parlamentari”. Així ho digueren, en conferència de premsa, l'horabaixa del mateix dimarts, Canellas, Verger i Matas. Canellas sempre havia estat un gran valedor de Soler. De fet, la passada tardor, quan un grup de diputats anticatalanistes volgueren rebutjar les noves formes de la política lingüística de Soler, Canellas els va fer callar. Què ha passat entre el novembre i el maig. Què pot explicar el desacord entre Canellas i Soler?

I sobretot, com s'explica l'aliança anti-Soler de Canellas amb Verger si eren dos enemics des de fa anys?

Crònica per a la història. Juny de 1983. Les primeres eleccions autonòmiques donen com a resultat que AP –l'únic partit que no havia votat l'Estatut– és el guanyador, empatat en nombre de diputats amb el PSOE. Unió Mallorquina (UM) tenia la clau. Canellas i Abel Matutes –els dos homes forts, coneguts, d'AP– ofereixen un pacte a Jeroni Albertí, fundador i president d'UM. Hi havia una tercera

persona a la reunió: Cristòfol Soler. Albertí, tot i ser reticent, es va veure pressionat per Carlos March, el president de la Banca March, que al seu despatx de Madrid va forçar el pacte. Canellas era investit primer president de les Balears. Cristòfol Soler era nomenat conseller d'Economia i Hisenda. La seva gestió va ser molt contestada per l'oposició, sobretot per les formes. Essent conseller (amb només 27 anys) es va fer famós per alliberar-se del servei militar aportant, segons es va publicar en aquells dies, un certí-

A l'esquerra, dalt, Matas i Verger pel carrer el dia 28 a horabaixa. A l'esquerra, baix, Matas i Verger el mateix dia, en conferència de premsa. A la dreta, Soler en què va anunciar la dimissió. (Foto: Efe)

Cristòfol Soler (amb Canellas i Verger darrere) en la reunió del comitè executiu regional del PP. A hores d'ara no hi ha res decidit. El cop de Canellas no ha estat complet. Verger no és encara president del PP. (Foto: Efe)

ficat de pobresa. Havia entrat a AP des del PDP.

Juny de 1987. Segones eleccions autonòmiques. Nova victòria de Canellas. Soler no repeteix com a conseller. Passa a ser tècnic superior del Centre de Documentació Europea.

Juny de 1991. Terceres eleccions autonòmiques i nova victòria conservadora. Soler és elegit diputat i, després, president del Parlament. Continuava tenint l'absoluta confiança de Canellas.

Juny de 1995. La quarta convocatòria electoral dona la victòria, per majoria absoluta, al PP. Soler repeteix de diputat i novament és elegit president del Parlament. El dia 16 de juny es publica que un informe de la policia indica que el PP va rebre doblers procedent de les obres del túnel de Sóller.

Juliol de 1995. El dia 15 Canellas es veu obligat per Aznar a dimitir i negocia amb Aznar el seu successor. El president dimissionari pensava en tres possibilitats: Rosa Estaràs, vice-presidenta, Joan Flaquer, conseller de Turisme, i Jaume Matas, conseller. A través de gent d'origen democratacristià amb influència a Madrid, sorgeix el nom

de Soler. Cañellas l'accepta, perquè encara no veu que cap dels altres tres siguin madurs, ja que els havia nomenat (1993) per anar preparant un d'ells per a ser el seu successor en les eleccions de 1999. Tothom coincidí a afirmar que el que més "punts" tenia era Jaume Matas.

L'octubre un grup de diputats anticatalanistes es rebel·la contra l'anunciada política lingüística de Soler. Canellas els atura.

Gener 1996. El PP ha de preparar el congrés. Canellas comença a maniobrar per controlar tot el procés i assegurar-se el control del partit, alhora que manté l'acta de diputat i, per tant, la condició d'aforat.

Esclata novament l'escàndol del cas Calvià. Canellas es veu una altra vegada —les investigacions sobre el Túnel de Sóller segueixen— com a objectiu del procés judicial. Soler se'n desentén cada cop més dels temes judicials que afecten el seu partit. Fins i tot quan un dels

havia fet mai Cañellas), en medi ambient (una política relativament més restrictiva) i, també, en política lingüística, comencen a generar nerviosisme dins el PP. El nerviosisme uneix contra Soler grups i persones que havien estat tradicionalment enfrontats.

Hi ha diversos intents de "rebel·lió" (tant contra Soler com contra Huguet, amb la vista posada en el futur congrés que, es deia, havia de ser per primavera) però la proximitat de les eleccions generals fa que Madrid ordeni pau. Verger rep clarament el missatge que es "tallaran caps" si qualcú crea problemes abans de les eleccions. Soler es veu encara segur. En converses privades no dubta a quantificar el suport a Verger —el seu principal crític— com a màxim d'un 20%. El tàndem Huguet-Soler es veu guanyador.

L'evident manca de carisma de Soler fa tenir esperances al sector canyellista que les eleccions signifiquin un retrocés respecte a les generals de 1993, en què Canellas —a pesar que el número 1 havia estat Francesc Gilet— havia tengut 200.000 vots. Una baixada, encara que fos poc significativa, podria ser venuda com la conseqüència òbvia de la defenestració de Canellas. L'ex-president no apareix al míting central del PP, amb Aznar i Soler. Soler és increpat per una minoria d'assistents a causa de la seva política lingüística.

Març. Les eleccions, el dia 3 de març, donen la sorpresa que el PP a Balears augmenta uns tres mil vots. Tot i que no és un gran augment, és evident que no hi ha hagut un "càstig" per la caiguda de l'ex-president. Canellas, que sempre havia confiat cegament en la seva capacitat de lideratge, de ser el PP a Balears, veu que aquesta carta ja no la podrà jugar més.

Al mateix temps les negociacions per formar una candidatura única al congrés del PP balear cada cop són més complicades. Verger es veu arraconat cada vegada més, empès cap a l'abisme —havia perdut la presidència del Consell Insular de Mallorca el juliol de 1995— i comença a fer passes per intentar qualsevol tipus d'acord.

Jaume Matas sempre ha estat, des del 1993, el que més "punts" ha tengut per succeir Cañellas.

implicats en el cas Calvià el visita a Cuba —on era de vacances— i la premsa mallorquina ho publica, únicament diu que "tot és una història de ciència-ficció". Això preocupa l'aparat canyellista, que ho interpreta com un element de distanciament de Soler, en el sentit que vol ser cada cop més ell mateix, i no una continuació del passat.

Al febrer el desencontre entre Canellas i Soler es comença a fer palès. Soler comença a mostrar unes formes molt diferents. Els anuncis en matèria social (rebut fins i tot els sindicats, cosa que no

Soler, enfortit pels resultats de les eleccions, comença a pensar que és el moment de donar el cop quasi definitiu al canyellisme. Creu que ha de portar l'acció de govern d'acord amb el que va dir a la sessió d'investidura i ja és conscient del seu allunyament de Canellas (així ho va dir en un berenar informal amb diversos periodistes el dijous dia 30, dos dies després de la dimissió).

El dia 15 el PP decideix fer el congrés abans del 30 de juny. Les converses Huguet-Soler amb Verger semblen anar bé, de manera que es començava a posar contra les cordes el canyellisme.

El 8 de març Soler havia anunciat una llei d'incompatibilitats que Canellas rebutjà. El 15 de març Canellas adverteix que Soler ha de "consensuar més" la seva política.

Abril. Durant les festes de Pasqua els principals homes de Canellas fan diverses reunions en què l'únic tema és Soler i la seva política "d'anar per lliure". Comencen a veure amb desesperació que el president té intencions efectives de canviar les essències del canyellisme: dignificar l'administració, intentant posar fi als abusos (la llei d'incompatibilitats) i, sobretot, racionalitzar tot el sector turístic, que té des de fa anys un Pla d'Ordenació de l'Oferta Turística (POOT) sense aprovar, i la política urbanística. Aquests sectors, evidentment, tenen relació directa amb els grans suports fàctics de Canellas: certs hotelers, constructors, especuladors immobiliaris...

Coincidint en el temps es produeix un setge judicial cada vegada més evident a Canellas. El cas Calvià i el cas del túnel de Sóller continuen amenaçant l'ex-president.

Per la seva part Soler comença, aquest mes, a sentir-se més còmode i lliure en el càrrec. Una mostra són les magnífiques relacions amb Pujol i les suposades accions conjuntes davant Zaplana pel tema lingüístic. Això aixeca reticències en els sectors més anticatalanistes, tant del PP balear, com valencià i català.

La direcció de Madrid del PP comença a preocupar-se per la desunió que viu el PP balear. Es diu

que no volen que el congrés se celebri amb enfrontaments.

Maig. S'anuncia una cimera entre els governs de Soler i Pujol per al dia 17. Se celebra al Castell de

El futur polític a les Balears és un enigma. Huguet no ha dimitit i Verger no és, encara, president del PP.

Bellver, un escenari majestuós per realçar la cita. Les reticències als "excessos catalanistes-nacionalistes" de Soler creixen. L'endemà, dia 18, Soler participa en la Diada per la Llengua i l'Autogovern de les Balears. Les crítiques del sectors més anti-Soler són cada vegada, dins el partit, més intenses.

Així i tot, sembla que el pacte entre Huguet-Soler i Verger pot anar endavant. Les converses entre els dos sectors van aparentment bé (així ho va dir Soler després de la dimissió i va afegir que la posterior decisió de Verger era "incomprensible").

Divendres dia 24 es fa oficial l'ajornament del congrés davant la manca d'acord. El mateix cap de setmana el jutge del cas Calvià decideix enviar el cas al Tribunal Superior, amb Canellas com a imputat.

El dilluns, Soler anuncia el canvi de govern. La remodelació treballa la sortida de Joan Flaquer al front de la Conselleria de Turisme, departament estratègic del poder canyellista. No en va aquesta conselleria controla un negoci de 550.000 milions de pessetes quan en comparació tota la comunitat autònoma només té un pressupost de 56.000 milions de pessetes. Canellas no ho accepta. El canyellisme es posa en marxa. Abans, però, havien arribat a un pacte amb Verger. El poder a mitges. Verger, president del PP i vice-president del Govern. Matas, president del Govern. Canellas, president —que ja ho és— del grup parlamentari i control efectiu del partit.

I després va passar el que ja tothom coneix. Però el cop canyellista no ha estat complet. Huguet no ha dimitit i Verger no és, encara, president del PP. El divendres —al moment de tancar aquesta edició— els vergeristes estaven nerviosos. "Ens està enganyant?", es demanava una diputada vergerista, referint-se Canellas.

Miquel Payeras

Cristòfol Soler anunciant la remodelació el dia 27. En aquells moments ja es respirava un intens clima d'incertesa.